БРАНИСЛАВ МАТИЋ У ИНТЕРВЈУУ ВЕОМА СЛУШАНОЈ БЕОГРАДСКОЈ РАДИО-СТАНИЦИ

Смисао латинизације Србије

Одрицање од писма није само промена графичког знака, него промена културног и сакралног кода, графички израз преумљења и преваспитавања којем смо тако цинично изложени. Променом писма мењају се ментални механизми, модели перцепције, дакле духовност, осећајност и поглед на свет. Одучите Србе од „хлебне доброте ћирилице" и за неколико генерација имаћете суштински други народ. Тачније, то више и неће бити народ него бесловесна маса потрошача ђубрета, колонија експерименталних мишева, који неће живети у својој Отаџбини него на некој безличној технократској Територији, у мутантском Региону

На Светог Саву 2016. у веома слушаној емисији „Помаже Бог, народе мој" београдског „Бум бум радија" гостовао је књижевник Бранислав Матић, главни уредник „Нације". Преносимо неколико питања и одговора: о визионарству и мистици светог Саве, о пројекту латинизације Србије и преваспитавања Срба, о позадини таблоидизације јавног

простора и народа у српским земљама. Цео интервју **можете преслушати** на „Јутјуб” каналу „Бум бум радија”. Водитељка је била Данијела Стевановић.

Данас је Савиндан, па предлажем да почнемо од те теме. Ви сте у својим текстовима и књигама више пута осветљавали дело светог Саве из неуобичајених углова?

Најпре, честитам Вам данашњи празник, један од највећих које су Срби икада имали, у свим временима. Сви ми знамо школски образац мишљења о светом Сави. И овога јутра понављају га у свим медијима и школама у српским земљама. Млади принц који је напустио владарски двор и примио монашки постриг на Светој гори, светитељ и просветитељ, утемељивач школе и самосталне српске цркве, дипломата и путник, архијерej и књижевник. И све је то тачно. Треба знати и понављати. Али постоје и неке још више димензије Савине личности и мисије, још више а мање познате, на које такође треба упорно указивати.

Свети Сава, изнад свега, био је визионар и мистик, тајновидац и далековидац, духовни стратег и саслужитељ Господњи. Вучји пастир који је листао светове као књигу. Изнова је успоставио српску духовну и метаисторијску вертикалу. Вратио нам исконску Идеју и Пут. Српску црквену и државну грађевину освештао је од темеља до врха, од „најдоњег камена” до краљевске круне и архиепископске митре. И најважније: свети Сава је српску историјску судбину поново увео у само средиште историје спасења.

Подсетићу вас овом приликом само на два елемента тог увођења (а има их више).

У време градње Хиландара, Сава успева 1200. године у Константинопољу да приволи моћног византијског цара Алексија Анђела да буде сактитор српског манастира на Светој гори, уз Симеона, самог Саву и брата му Стефана, касније првовенчаног српског краља. Тако Хиландар постаје царска лавра у време кад Срби нису имали цара. Постаје независни царски манастир, који није био под ингеренцијама ни светогорског протата ни Васељенске патријаршије, и стиче право да има свој типик. То је од далекосежне важности. По типику византијског царског манастира Богородице Евергетске, свети

Сава приређује и преводи *Хиландарски типик*, осмишљено и прилагођено српским потребама. Из тог типика настао је *Студенички*, на којем ће бити заснована самостална Српска архиепископија. Сава ће, скоро у исто време, из неколико византијских законика приредити и превести *Номоканон*. На том *Законоправилу*, такође мудро прилагођеном српским потребама, биће правно утемељено српско краљевство. (Штавише, то *Законоправило*, *Крмчија*, уграђено је и у темеље руске словенске и православне Империје. Кроз Саву и његово дело светост закона уноси се и у руско пространство.)

Урадивши све то, узаконивши српску Цркву и Државу, Сава одлази у Свету земљу. У Јерусалиму успева нешто што многи други пре њега нису: откупљује од мухамеданаца кућу светог Јована Богослова. Ону у чијој је горњој одаји била знаменита Тајна вечера. Ону у којој је успостављен Нови завет између Бога и човека. Ону у којој је установљена света тајна причешћа. Вративши огромну светињу у посед хришћана, Сава је ту кућу даровао Јерусалимској патријаршији. Након тога никоме у Јерусалимској патријаршији није могло пасти на ум да оспори самосталност Српске цркве. Као захвалност за велики подухват, Сава је добио и право да ту, поред знамените куће на Сиону, подигне српску цркву посвећену светом Јовану Богослову. Тако је свети Сава стуб Српске цркве и српског народа осовио у самом средишту новозаветне мистерије. У оној тачки где је започета историја спасења овог богочовечанства.

Због тих неизмерно великих визионарских дела, свети Сава је духовни отац својим далеким прецима и далеким потомцима. Он је духовни отац чак и своме биолошком оцу, Стефану Немањи, светом Симеону Мироточивом. Ако не схватимо високи смисао овог његовог визионарског дела, ми заправо не можемо спознати прави значај светог Саве, па ни ваљано обележити овај данашњи дан.

ПИСМО И ПРЕУМЉЕЊЕ

У Вашој књизи „Хиперборејски летопис” једна дивна песма посвећена је светом Сави. Да ли бисте је прочитали и тако поделили са нама и нашим слушаоцима на овај светли дан?

Мало сте ме изненадили, али, ево, успео сам да брзо пронађем ту песму и надам се да при том нисам превише шуштао листовима. Покушаћу да је прочитам довољно добро.

Светац у Дубровнику

У његовој руци срп острва,

за њим бели откоси на плавом пољу.

Пред дверима града

стајао је сам, у облаку своје браде.

Нађутали смо се, ту, непомични,

као камен што векује у зиду.

Када је ступио унутра,

није то више био град него храм,

светлост у мом виду.

Својим корацима благословио нас.

Стара монахиња заплакала

и пред њим клекла,

под тремом где је сео

жива вода потекла.

И учинио је да знам:

није то био сан ни јава,

ја сам тај дечак,

а он је свети Сава.

Залажете се за очување националног идентитета, културе и духовности, а важно место у свему томе има ћирилица. Каква је ситуација у томе и зашто је толико важно да очувамо своје писмо?

Стање са ћирилицом, српским националним писмом, у Србији је драматично лоше. Мислим да у центру главног града ни десет одсто јавних натписа више није ћирилично. У Вуковој Лозници, у Вуковој улици, постоји још само један ћирилични натпис: на Вуковом Дому културе.

А ћирилица је, подсетимо се, главно писмо у овој земљи и овом народу, заштићено чланом 10 Устава Србије. Процес латинизације Србије, међутим, одвија се несметано, уз масовно кршење Устава и закона. Одвија се тако да је одавно већ јасно: није реч о процесу него о пројекту. Међу прекршиоцима су и Влада Србије, јавна предузећа и установе, градови и општине, медији који привилеговано користе националне ресурсе.

Једни су у томе срачунати, други инертни.

Једни недобронамерни, други глупи и неодговорни.

Једни су далекосежни и опасни, други плитки и помодни.

Говорим о колонијалној тобож елити и о народу срозаном у масу.

При том, одавно не постоје технолошки и софтверски изговори за потискивање ћирилице. Ако су на почетку компјутерске епохе такви разлози и постојали, сви проблеми су одавно решени. Постоји и пристојан број разноврсних ћириличних фонтова.

Зашто је толико важно очување ћирилице и живљења са њом, кроз њу? Зато што је писмо битан елемент идентитета. Дубински. Одрицање од писма није само промена графичког знака, него промена културног и сакралног кода, графички израз преумљења и преваспитавања којем смо тако брутално и цинично изложени. Променом писма мењају се ментални механизми, модели перцепције, дакле духовност, осећајност и поглед на свет. Узмите Србима „хлебну доброту ћирилице" и за неколико генерација имаћете суштински други народ. Тачније, то више и неће бити народ него бесловесна маса потрошача ђубрета и колонија експерименталних мишева, који неће живети у својој Отаџбини него на некој безличној технократској Територији, у мутантском Региону.

Они који у Србији спроводе пројекат латинизације све ово добро знају. Користе искуства из других земаља где је то давно урађено, попут Румуније и Турске, као и из земаља где се то спроводи данас као социјални инжењеринг одложеног дејства. Ја се на њих ништа не љутим. Они нам нису пријатељи и раде свој посао. Драма је у томе што ми сами не испуњавамо ни минимум својих дужности у томе. Злодух самопорицања, донет споља, оковао је Србију изнутра. Наши преци умирали су као хероји и мученици, као посвећеници и пророци, као ствараоци и личности, а ми ћемо, ако наставимо овако, скончати као „звезде 'Гранда'" на фарми застрашујућих размера.

ЕПИДЕМИЈА ПОПРОСТАЧЕЊА И ИЗОПАЧЕЊА

Један од контроверзних феномена нашег доба је таблоидизација медија. Какав је Ваш став о томе?

Таблоидизација медија и јавног живота у Србији је несумњиво управљачки инструмент. Постоје таблоиди и другде, али мало где су оволико заузели главни ток, постали мера ствари, корбач у рукама силника и ниских духова. У овом делу Европе, нигде више него у Србији. Понекад се учини да тај тровачки пројекат надахњују силе које нису људског порекла.

Погледајте колико се са тих страница и екрана свакодневно у јавни простор изручи злочина, бестијалности, патологије, изопачености, инцеста, лудила. То зло је ту да генерише ново зло и шири се. Као нека тамна епидемија попростачења и изопачења. То призивање зверског у човеку, то бесомучно умножавање зла понављањем, то хушкање на злочин, често кобно одјекне у неуравнотеженим појединцима, опустошеним и измученим и слуђеним.

Шта то заправо значи, ако знамо да је главни производ медија сама публика?

У почетку, пре четврт века, иако се још није знало у шта ће се све изметнути, било је згражавања и опирања пристојне публике. Онда су стасале генерације које готово и не знају за другачије медије. Генерације пресудно обликоване таквим садржајима. Генерације које у свом формативном периоду нису могле крочити у Народни музеј или Музеј савремене уметности, немају никакав стварни додир са племенитим садржајима националне и европске културе, прошле су школу која је прво престала да буде васпитна а потом и образовна установа.

Те генерације су директан производ медија и индустрије свести. Генерације са језичким фондом од педесетак речи, хоризонтом који се завршава у коцкарници и распаљивању убилачких нагона у видео-играоници, гурнуте у трагично мајмунисање, са изрепованом или шодеризованом осећајношћу.

Те генерације су данас такозвано тржиште. Коруптивни медији и издавачке куће данас могу, у свом ужасном подухвату, да се безочно позивају на „закон тражње”. Али то није никакав алиби и неће их ослободити одговорности. (Нема никакве сумње у то да ће време полагања рачуна доћи. „Огњем ће се испитати.”) Ако наркоман, у гроги стању, тражи још дроге, ми смо дужни да се том „закону тражње” не повинујемо. А још ако смо га ми системски учинили наркоманом, нека нам је Бог у помоћи. **<**

(Овај интервју, емитован 27. јануара, **можете чути** у целини на „Јутјуб” каналу „Бум бум радија”)

Објављено: четвртак, 11. фебруар 2016, 10:52h